

Pirjo Silveri

Sastamalan seurakunta omistaa paljon arvokkaita kirjaimia ja kuvia. Yksi kansallisarre on latinankielinen Psalterium. Kirjapainotaidon alkuvaiheessa vuonna 1485 painettu Suomen vanhin kirja pääsee yleisön ihailtavaksi, kun Kirjan Keskus avautuu.

Pirjo Silveri

Päivä- ja perhekerhoissa seurakunta tavoittaa joka viikko 500 sastamalalaista.

Emman, 4, kanssa hetken hassutteleva johtava lapsityönohjaaja Johanna Koivisto kokee olevansa etuoikeutettu, koska saa työssään kertoa pikkuväelle Jumalan rakkaudesta. Arjessa palkitsee myös lasten aitous.

SIVU 4

Jenni Haunia

Terveisiä Tankin maisemista

Järkyttävät uutiskuvat hätää kärsivän Pakistanin katastrofialueilta ovat tuoneet kaukaisen maan meitä lähelle. Tuhosta toipuminen kestää vuosia ja apua tarvitaan pitkään. Nimikkolähetti Jenni Haunia kertoo kuulumisia Tankista. Kristillisen sairaalan pihassakin työntekijät kahlasivat tulvavesien aikaan.

SIVU 5

Pirjo Silveri

Nyt on aika vaikuttaa

Juuri sinulla on marraskuussa valta vaikuttaa siihen, ketkä käyttävät seurakunnassa ylintä päätösvaltaa seuraavat neljä vuotta. Seurakuntavaaleissa saavat äänestää 16 vuotta täyttäneet kirkon jäsenet. Tietoa vaaleista, ehdokkaista, äänestysajoista ja -paikoista löydät tästä lehdestä.

SIVUT 2, 6-7

SAATTEEKSI

Meillä on tehtävä

Edessä ovat seurakuntavaalit. Vaalit ovat Sastamalan seurakunnan ensimmäiset oikeat seurakuntavaalit. Niiden myötä osoitetaan suuntaa. Kuulemme ensimmäistä kertaa, millainen on tämän seurakunnan todellinen ääni yhtenä seurakuntana, ei vain kokoelmana vanhoja. Ensi kertaa saamme kuulla myös nuorten äänen, kun 16 vuotta täyttäneet pääsevät äänestämään. Vaalit ovat monin tavoin historialliset. Tässä lehdessä ovat ehdokkaiden tiedot.

Moni entinen kirkkovaltuutettu ei enää asetu ehdolle. Vaihdos on itse asiassa huikea, sillä suurin osa kirkkoneuvoston jäsenistä ei ole enää mukana. Muutos herättää kahdenlaisia tunteita. Tiedämme saavamme uutta verta valtuustoon ja varmasti myös uusia ideoita, toisenlaista näkemystä ja ehkä uutta innokkuuttakin. Toisaalta paljon tietoa ja kokemusta jää pois.

Paljon nähneet valtuutetut ovat olleet johtaville työntekijöille, varsinkin allekirjoittaneelle, kultaa kalliimpia. Seurakunnan yhdistymisvaiheessa johtavat työntekijät vaihtuivat. Koko toimintarakenteen muuttui ja olimme keskellä suurta murrosta. Takana oli merkittäviä ratkaisuja. Pyhän Olavin kirkko nousi kansalliseksi nähtävyydeksi. Ilman prosessissa mukana olleita henkilöitä tätä kaikkea olisi ollut paljon vaikeampi käsitellä. Kirkkovaltuutetut merkitsivät jatkuvuutta sekä kokemusta ja tietoa seurakunnan kehityksestä.

Kokemus osoittaa, että kirkkovaltuutetun rooli on merkittävä erityisesti tämän kokoisessa itsenäisessä seurakunnassa. Päätettävät asiat tulevat lähelle ja niillä on käytännön merkitystä tavallisessa elämässä pitkälle tulevaisuuteen. Seuraavan valtuuston kaudella tehdään paljon sellaisia päätöksiä, jotka linjaavat, millainen Sastamalan seurakunta todella tulee olemaan lähitulevaisuudessa. Olemme vieläkin murrosvaiheessa.

Suurin osa päätettävistä asioista on taloudellisia. Seurakunta on tilanteessa, jossa on tehtävä merkittäviä ratkaisuja. Kiinteistöjä ja työntekijöitä on valtavasti, veroja ei voi merkittävästi nostaa. Toisaalta työtä on merkittävästi enemmän verrattuna monen muun seurakunnan työntekijöihin.

Jostakin on osattava myös luopua. Laaja ja monimuotoinen seurakunta on jatkuva haaste. Tehtävät taloudelliset ratkaisut merkitsevät aina myös valinnan seurakunnan toiminnan suhteen. Valtuutettujen päättävältä seurakunnan toimintaan on siis merkittävä. Valtuutettu saa merkittävät tehtävän seurakunnassa.

Anna siis äänesi kuulua seurakunnassa. Muista äänestää!

Siinuttua
syksyä

Ari Paavilainen
kirkkoherra

LUOTTAMUSHENKILÖLTÄ

Sinulle tuleva luottamushenkilö

Seurakunta ja kirkko ovat olemassa evankeliumin vuoksi. Teemme työtä tässä ajassa ja sen tarpeissa, tiettyyn rajaan asti yhteiskunnan asettamien vaatimusten mukaan, mutta ikuisuuteen katsoen. Ikuisuuteen katsominen ei ole katsomista toistemme ohi tai yli vaan ajan rajankin yli näkevää välittämistä ja rinnalla kulkemista.

Voiko luottamushenkilö onnistua tehtävässään, jos tämä uskon ulottuvuus ei ole hänelle tärkeä? Kyllä ja ei.

Luottamushenkilön tehtävä on hallintoa, taloutta, johtosääntöjä ja lainsäädäntöä. Näiden osa-alueiden tuntemusta meistä harvalla lopulta on riittävästi. Se, jolla on, voi palvella seurakuntaa, vaikka hänellä olisivat sekä jalat että katse maassa. Hankalaa se saattaa olla, jos ei allekirjoita kirkon tehtävää.

Toisin päin homma toimii huonosti. Vaikka olisimme ahkeria hengen miehiä ja naisia, saatamme olla jopa taakaksi luottamushenkilönä ilman tajua kokouskäytännöstä, vastuualueista tai euroista. Oma taidottomuutta pohtiessa voi muistella vanhaa tarinaa lähetystyöntekijästä. Hänen kielitaitonsa oli heikko. Ystävä antoi lähdön hetkellä rohkaisuksi kirjeen koneesta avattavaksi. Kirjeessä luki: "On Jeesus ennenkin asilla ratsastanut".

Lopulta on niin, että hallinnon teknisen puolen osaaminen kertyy kaikille kysymällä ja kokemuksen kautta. Juuri sitä elämäkokemusta, ammatillista osaamista ja sydämen viisautta, jota sinulla on, ei ole kenelläkään muulla. Ja vaikka olisikin – juuri sinuun sellaisena kuin olet, on luotettu. Demokratiassa, jota luottamushenkilön valinnassa sovelletaan, on se hyvä puoli, että vastuu on myös valitsijalla. Sillä ajatuksella saa pönkittää itseluottamustaan vaikeiden päätösten äärellä.

Luottamushenkilön tehtävänä on vastata luotettavuudella luottamukseen, jota valitsijat ovat osoittaneet. Toisinaan tuntuu, että luottamushenkilö on se, joka luottaa. Luottaa lähes sokeasti valmisteluun, henkilöihin ja lukuihin. Seurakunnissa tällainen ylimitoitettu luottamus on tavallisempaa kuin esimerkiksi kunnan hallinnossa. Kysymättä nieleminen on kuin kristillinen hyve; äänestämisen tai eriyvä mielipide on jo lähellä syntiä. Terve, perusteltu kriittisyys pää-

töksenteossa kannattaa ja kantaa.

On tärkeä muistaa, että kirkko seisoo kauan sitten asetetulla pohjalla, jonka erityisluonnetta ei poista esimerkiksi verotusoikeus. Kirkon oppi, se mitä Raamattu opettaa, ei ole osa demokratiaa. Siitä ei tule päätöksiin luopua, vaikka veroja maksaville jäsenille olisi mieluisampaa, jos seurakunta siirtyisi vain pohtimaan yhteiskunnallisia ongelma-kohtia. Kirkkojärjestys ei sido kirkkoa eikä luottamushenkilöitä "yleiseen mielipiteeseen" vaan Jumalan ilmoitukseen Raamatussa ja luterilaiseen tunnustukseen.

Harri Raitis toteaa *Luottamushenkilön selviytymisoppaassa*: "Kristilliseen uskoon perustuva demokratia lähtee siitä, että perimmäinen totuus on olemassa ja riippumaton meidän äänestyksistämme." Kirkon arvopohja on muuttumaton – yhteiskunnan arvot muuttuvat ajassa. Kristus on kirkon Herra.

Suomessa kirkkoon luotetaan enemmän kuin elinkeinoelämään tai edus-

kuntaan. Ehkä jonkinlaisena absoluuttisena miniminä voimme asettaa luottamushenkilöiden tulevalle kaudelle tavoitteeksi, että tilanne säilyy samanlaisena edelleen.

Marjo Anttoora

Kuka?

Marjo Anttoora

Mikä?

Varatuomari, teologi, lainsäädäntösihteeri. Kolmen lapsen äiti ja metsänhoitajan vaimo. Sastamalan kirkkovaltuuston jäsen ja kirkkoneuvoston varajäsen.

Harrastukset?

Rullaluistelu, koripallo, dekkarit ruotsiksi.

NAULAN KANTAAN

Kuolemaa ajatellaan liian vähän. Yleinen käsitys on se, että etenkin hidas ja kivulias kuoleminen koskee vain muita ihmisiä. Itse saa elää joko ikuisesti tai sitten sitä menehtyy vasta 135-vuotiaana mökkisaunaa lämmitettäessä, punaviinilasi käden ulottuvilla ja peippo-perhe lähikoivussa.

Toimittaja **Annamari Sipilä**
Helsingin Sanomat 18.7.

Kulti eli sakramentit, rukous ja jumalanpalvelus ovat tärkeitä. Samoin hengellinen harjoitus eli se, että tekee oikeita asioita ja pyrkii olemaan Kristus toisille ihmisille. Vasta näiden jälkeen tulee oppi. Se on kaukana ytimestä.

Ruotsin emerituspiispa **Martin Lönnebo**
Kotimaa 29.7.

Jotta voisi kuunnella ihmisiä ja olla heitä varten, täytyy pitää kurissa omia luonteenpiirteitä, niin pelkoja kuin

uhoja. Meidän pappien pitäisi muistaa, että me olemme ihmisiä varten eivätkä ihmiset meitä varten. Virka ja kutsumus ovat tärkeämpiä kuin oma persoona.

Emerituspiispa **Eero Huovinen**
Kotimaa 26.8.

Useimmat kirkon johtajuusongelmat liittyvät oman arvovalan ylikorostamiseen, johtamiskoulutuksen puutteeseen tai hallinnollisten tehtävien jatkuvaan lisääntymiseen. Hyvä pappi ei automaattisesti ole hyvä henkilöjohtaja.

Toimittaja **Annamari Salmela**
Kotimaa 30.9.

Pilkkakirveiden ja myrkkynuolien teoittamisen ja niistä suojautumisen sijasta me tarvitsemme luottamusta. Me tarvitsemme luottamusta kirkossa, lähiyhteisössämme ja yhteiskunnassa. Erimielisyys ei meitä tuhoa. Tuhon tie

alkaa siitä, jos emme löydä puhevälejä toinen toistemme kanssa, myös heidän kanssaan, jotka ovat erilaisia – mielipiteiltään, taustaltaan, elämäntavaltaan.

Piispa **Irja Askola**

vihkimysmessun saarnassaan 12.9.

On monta tapaa osoittaa toiselle, että hän on sinulle tärkeä. Voit kiittää, kehua, halata, leipoa mustikkapiirakan tai kutsua istumaan iltaa. Erittäin vaikuttavaa on se, kun näiden lisäksi kerrot vähän tarkemmin toisen merkityksestä. Sanot suoraan, että hän merkitsee paljon, hänen ajatuksensa ovat kiinnostavia, ja että hän on hieno tyyppi ihan omana itsenään. Sellaista ei kuule liian usein.

Kenelle tänään kertoisit?

Oppilaitospappi **Kimmo Nieminen**
blogissaan 24.9. ("Lähiviestintää")
www.parikalaa.net

Pirjo Silveri

Sastamalan Psalteriumin kiinnostavuutta lisäävät marginaaleihin keskiajalla tehdyt muistiinpanot. Koko kirja näyttää kuin taidokkaasti käsin kirjoitetulta, mutta se on kuitenkin painettu, aivan kirjapainotaidon alkuvaiheessa.

Seurakunnan aarre esille Kirjan Keskukseen

Sastamalan seurakunta omistaa useita kirjallisia aarteita. Yksi arvokkaimmista on latinankielinen *Psalterium*. Se on vanhin Suomea varten hankittu kirja ja painettu Lyypekissä vuonna 1485.

Toistaiseksi *Psalteriumia* säilytetään seurakunnan kassakaapissa. Sieltä se pääsee yleisön ihailtavaksi, kun Kirjan Keskus Marttilankadulla avautuu.

Kirkkoneuvosto päätti lainata kansallisaarteen Suomen kirjainstituutin säätiölle, joka on käynnistänyt hankkeen ”*Psalteriumin* uusi elämä Sastamalassa”. Seurakunta tukee projektia ensi vuoden talousarvioon varattavalla 4 000 eurolla. Säätiö aikoo muun muassa laatia selvityksen *Psalteriumin* merkityksestä, käyttöhistoriasta ja kontekstista, ja tavoitteena on lisäksi esitellä kirjaa multimedialla keinoilla.

Psalterium sisältää Raamatun Psalmien kirjan. Sastamalan kappaleen erikoisuutena on piispa Johannes Gezeliuksen vanhemman vuonna 1675 ruotsalaiselle Petris Petri Psilanderille lähettämä kirje, joka on sidottu kirjan loppuun 1800-luvulla.

Lyypekki-Sastamala-Helsinki-Sastamala

Keskiaikaisessa Sastamalan seurakunnassa *Psalteriumin* kotikirkkona oli Tyrvään Pyhä Olavi, ja siellä kirjaa käytettiin todennäköisesti 1500-luvun lopulle asti.

Psalteriumin rinnalla oli dominikaanien hetkipalveluskirja *Breviarium*. Myös tämä Nürnbergissä 1488 painettu *Breviarium* on edelleen Sastamalan seurakunnan hallussa.

Sekä *Psalterium* että *Breviarium* ovat ns. inkunaabeleita, jotka on painettu Euroopassa kirjapainotaidon alkuvaiheessa ennen vuotta 1501. Inkunaabelit eli kehlopainatteen ovat yleensä harvinaisia ja hauraita yksittäiskappaleita.

Keskiaikaisia kirjoja on säilynyt meillä hyvin vähän, *Psalteriumeja* on Suomessa yhteensä 10. Yksikään niistä ei ole säilynyt kokonaisuudessaan. Sastamalan kirja kuuluu hyväkuntoisimpiin.

Käikkiin on myös käsin kirjoitettu reunamerkit, joiden perusteella tutkijat selvittävät muun muassa Suomessa tuohon aikaan noudatettuja tapoja suorittaa hetkipalveluksia. Niistä on löydetty

myös ohjeita psalmien musiikillisesta esittämisestä.

Kun *Psalteriumia* ei Tyrväällä enää tarvittu kirkonmenoissa, se pantiin syrjään vanhankirkon lehterin alla olleeseen komeroon. Siellä kirja selvisi 1600-luvun tulipalosta, ja kun Tyrvään kaksitorinen kirkko 1800-luvun puolivälissä valmistui ja Pyhä Olavi jäi pois käytöstä, vanhat hetkipalvelusten kirjat siirrettiin seurakunnan varastoon. Sinne ne hautautuivat noin vuosisadaksi.

Kotiseutuneuvos Esko Pietilä löysi *Psalteriumin*, kun hän 1993 järjesti Vammalan seurakunnan vanhassa hiilivarastossa sijainnutta arkistoa. Kirja-asiantuntija ja konservattori ymmärsi oitis löytämänsä aarteen arvon. Seuravaksi *Psalterium* matkasi Helsinkiin, Kansalliskirjastoon tutkimuksia varten. Sieltä arvokas kirja palasi tänä vuonna takaisin kotikaupunkiinsa.

Sastamalan seudun – ja seurakunnan – kirjallinen historia on siis yhtä vanha kuin suomalaisen kirjan historia.

Pirjo Silveri

Pitkä matka maailmanperintökohteeksi

Helmikuussa kirkkoneuvosto päätti käynnistää Tyrvään Pyhän Olavin hakemisen Unescon maailmanperintökohteeksi. Valmistelu annettiin Pyhän Olavin kirkon toimintaa suunnittelevalle työryhmälle.

Kirkkoherra Ari Paavilainen sanoo, että kyse on useiden vuosien hankkeesta.

Sattumalta Sastamalassa kävi keväällä yksi australialainen, joka on mukana Unesco-hommassa. Hän tiesi kertoa meille muutamia huomioita. Selvityksen täytyy olla aika pitkä muun muassa siitä, kuinka paikkaa hoidetaan, kunnostetaan ja ylläpidetään ja kuinka siihen kerätään varoja, Paavilainen sanoo.

Australialaisvieraan mielestä parkkipaikan ei tulisi sijaita aivan

kirkon vieressä ja pääsymaksun keräämiseksi tulisi kehittää joku ratkaisu. Pelkkä kirkkotaide sinänsä ei ole se juttu, joka riittää.

– Asiaa vaikeuttaa, kun maailmanperintöluettelossa eurooppalaiset kohteet ylipäänsä ovat yliedustettuina ja siksi huomio on nyt kiinnitetty muualle.

Sen verran Sastamalassa on saatu jo selville, että paljon työtä on edessä, jotta Pyhä Olavi saataisiin edes Suomea edustaviin, kansainväliselle listalle pyrkiviin kohteisiin.

Lisää aiheesta verkossa:

<http://www.nba.fi/fi/maailmanperintokohteet>

<http://whc.unesco.org/>

[http://www.minedu.fi/OPM > Kansainväliset asiat](http://www.minedu.fi/OPM%20Kansainvaliset%20asiat)

Taas äänestetään piispaa

Turun piispanvaalin ensimmäinen kierros käydään 28. lokakuuta. Ehdolla ovat kirkkoherra Martti Hirvonen, hiippakuntadekaani Kaarlo Kalliala ja kirkkoherra Aino Vesti.

Ellei kukaan kolmikosta saa yli puolta annetuista äänistä, kahden eniten ääniä saaneen kesken järjestetään toinen vaalikierros 11. marraskuuta.

Sastamalan seurakunta kuuluu Turun piispan vastuualueeseen. Viran edellinen haltija Kari Mäkinen valittiin keväällä arkipiispaksi.

Vaalissa voivat äänestää arkipiispan vaalissa

hiippakunnan papit ja lehtorit, joita Tyrvään rovastikunnassa on kaikkiaan 26 sekä maallikkovälisijä, joita Sastamalassa on 14.

Seurakunnan luottamushenkilöistä piispaa valitsemaan pääsevät Marjo Anttoora, Pertti Brander, Jenni Dörig, Marja Haliseva, Satu Janhunen, Pertti Järvinen, Seija Kero, Pirkko Lahtinen, Jouni Perttula, Ritva Piironen, Pirjo Pitkääkoski, Irja Riihivaara, Hannu Toivonen ja Maiju Vuorenoja.

Uusi piispa vihitaan virkaansa loppiaispäivänä 6. tammikuuta 2011 Turun tuomiokirkossa.

Tuhkasta nousut siirtyy Kansallismuseosta Hämeen linnaan

Tyrvään Pyhän Olavin kirkon vaiheista kertova näyttely Tuhkasta nousut on saanut Kansallismuseossa jatkoaikaa.

– Sitä ehtii tulla katsomaan 14. marraskuuta asti. Emme ole kiirehtineet purkaa, koska näyttely siirtyy 7. joulukuuta Hämeen linnaan. Kuutti Lavosen ja Osmo Rauhalan luonnosten näyttely kuitenkin sulkeutui alkupu-

räisen aikataulun mukaisesti syyskuussa, sanoo museolehtori Hanna Forssell.

Kansallismuseossa Tyrvään Pyhän Olavin vaiheisiin on tutustunut arviolta 60 000 kävijää.

Hämeenlinnassa näyttely on auki ainakin ensi kesän yli. Sinne tulee myös esimerkit molempien taiteilijoiden luonnoksista, kolme työtä kummaltakin.

Jarrua investoinneille

Tiukkeneva talous pakottaa seurakunnan nipistämään investoinnit ensi vuonna vain kaikkein välttämättömimpään. Silti rahaa kuluu 462 000 euroa.

– Vuosikatteeseen nähden tällainen investointimäärä on kuitenkin kestettävissä, laskee talouspäällikkö Raimo Kemppi.

Vakuutusyhtiöitten suojeluohjeet velvoittavat varustamaan kirkot niiden suljettuna ollessa tallentavalla kameravalvonnalla. Sastamalassa, kirkkojen kaupungissa, kameroita on jo asennettu, ensi vuonna hoidetaan viimeiset kohteet.

Tyrvään kirkon lämmitysjärjestelmä on pakko uusia, koska nykyinen öljysäiliö on tiensä päässä. Korjaustyö kuuluu vuoden suurimpiin, kustannusarvio on 80 000 euroa.

– Todennäköisesti siirrytään kaukolämpöön, mutta muitakin vaihtoehtoja selvitetään.

Pirjo Silveri

Sastamalan Pyhän Marian kirkossa on korjaustarpeita, joita aletaan ensi vuonna purkaa 50 000 eurolla.

Myös Tyrvään pappilan lämmitysjärjestelmä kaipaa remonttia, muun muassa patterit ja kiertovesiverkosto uusitaan. Karkun hautausmaan sosiaali- ja varastotilan rakentaminen nielee arviolta 58 000 euroa.

Pyhä Maria odottaa jo vuoroaan

Tyrvään Pyhän Olavin maisemaan sopivan taukotilan ja wc:n rakentamiseen varataan 60 000 euroa. Sen piirtää kirkon sisätilastakin vastannut arkkitehti Ulla Rahola. Suunnittelun maksaa kaupunki, jolla on hankkeeseen määräraha jo tälle vuodelle. Viemärinto tontilla on tarkoitus hoitaa kuntoon jo syksyn aikana. Rakennuksen Kemppi arvioi valmistuvan keväällä ennen Pyhän Olavin avautumista.

Korjaamista ja uutta wc-tilaa kaipaa myös Sastamalan Pyhän Marian kirkko.

Pirjo Silveri

– Jumala avasi minulle oven Sastamalaan. Astuin siitä sisään hyvillä mielin ja Häneen luottaen, sanoo Johanna Koivisto, joka ennen työskenteli Hämeenkyrössä.

Johtava lapsityönohjaaja Johanna Koivisto, 43, sanoo, että parasta työssä ovat lapset. Heistä saa koko ajan paljon iloa ja heille on mahtava kertoa ilosanomaa.

Pirjo Silveri

Iloa lapsista, ilosanomaa lapsille

Hämeenkyröläinen Koivisto aloitti seurakunnassa heinäkuussa. Siitä lähtien kymmenen lapsityöntekijän joukko on kokoontunut viikkopalaveriinsa eri puolille Sastamalaa.

– Kaikille tulevat kaikki toimitilat tutuiksi. Opimme sisäistämään, että olemme samaa seurakuntaa, vaikka työskentelemme kaukana toisistamme, hän perustelee käytäntöä.

Aiemmassa työpaikassa Hämeenkyrön seurakunnassa on yksi kirkko, missä järjestetään aina lapsityön isot juhlat.

– Itselleni on uutta totutella siihen, että Sastamalassa vain harvoin voimme olla kaikki yhdessä koolla. Joulujuhlia tai mikkelinpäivän ja adventin perhemessuja pidetään monessa kirkossa.

Koivisto ei halua ruveta rukaamaan systeemiä niin, että tärkeät tapahtumat keskitetään yhteen paikkaan tai että vuorovuosiin kierretään eri kirkkoissa.

– Yhteisyyttä ja yhteenkuuluvuutta sellainen tietysti lisää. Koska Sastamalan sisänaajo on kesken ja uusi seurakunta hakee vielä muotoaan, haluan rauhassa ensin katsoa, mitä se tuo tullessaan. Vasta myöhemmin tehdään muutoksia, jos on tarpeen.

Työalojen välisiä rajoja Koivisto mielellään ylittää. Hän haluaa, että seurakunnan toiminnassa mukana oleville lapsille ja heidän vanhemmilleen tulevat tutuiksi seurakunnan väestä muutkin kuin lapsityöntekijät.

Häilyviä saavat olla myös maantieteelliset rajat:

– Kun kappeliseurakunnissa mainostamme perhetapahtumia, koteihin jaettavissa tiedotteissa ei mainita vain sitä, mitä juuri omalla alueella on, vaan kerromme koko Sastamalan tarjonnasta.

Päiväkerholaisten kanssa Tyrvään Pappilassa askarteleva lastenohjaaja Maiju Rantaniitty kuuluu myös seurakunnan uusiin kasvoihin.

Johtava lapsityönohjaaja on jo noteerannut, että esimerkiksi perhekerhot ovat keskenään erilaisia. Joillakin kylillä on ihan omia kivoja juttuja, esimerkiksi Sammaljoella ja Illossa pikkuiset ja ikäihmiset kokoontuvat yhdessä.

Puhtaalta pöydältä

Koiviston työtehtäviä työpaikan vaihdos ei paljon muuttanut, ero on lähinnä seurakunnan koossa ja rakenteessa. Sastamalassa johtavan lapsityöntekijän virka on uusi, ja samaan saumaan pitkäaikaisia työntekijöitä on jäänyt eläkkeelle.

– Se etu on kun tulee työyhteisöön muualta, ei tunne ihmisiä eikä ole mitään kytköksiä. Silloin voi lähteä aivan puhtaalta pöydältä.

Kirkon lapsityön merkitystä yleisesti Johanna Koivisto pitää ”valtavasti suurena”.

– Sastamalassa kohtaamme joka viikko päivä- ja perhekerhoissa viisisataa ihmistä!

Arjessa motivoi ja palkitsee ennen muuta se kohderyhmä:

– Lapset ovat aina aitoja ja heidän kanssaan täytyy olla aito. Jos muuta yrittää, lapset kyllä huomaavat. Lapsilta saa heti palautteen ja heidän kanssaan syntyy mahtavia keskusteluja. Lapsilla on

ideoita ja ajatuksia, joita aikuisille ei tule edes mieleen, koska me käytämme kaikessa liikaa järkeä.

Johanna Koivisto kokee olevansa etuoikeutettu:

– Kuinka moni saa työssään kertoa itselle tärkeästä asiasta – siitä, kuinka Jumala rakastaa. Seurakunnan kerhoissa puhutaan Jumalasta ja Jeesuksesta, ja lapsi vie kotiin siellä kuulemansa asiat ja oppimansa laulut. Moni varhaisnuorten kerholainen ja rippikoulun isonen on aikanaan käynyt päiväkerhossa. Siemen on saatu pienenä, Jumala antaa sitten kasvun.

Tämän päivän yhteiskunta syysää omat haasteensa kristillisen kasvatuksen ammattilaisille.

– Nykyään työelämä vaatii ihmiseltä niin paljon, ettei aikaa ja voimia riitä perheeseen keskittymiseen ja parisuhteen hoitamiseen. Vanhemmat eivät aina jaksaa kiinnittää huomiota edes arjen pieniin perusrutiineihin, kuten nukkumaanmenoajoista huolehtimiseen. Ja on paljon lapsia, jotka ovat illat yksinään tietokoneella, Koivisto murehtii. – Äidin ja isän kanssa elettyä yhteistä aikaa on kauhean vähän. Se näkyy. Las-

ten levottomuus on lisääntynyt.

– Kyllä minä olen sitä mieltä, että lapsella on oikeus olla lapsi 18-vuotiaaksi. Siihen asti vanhempien pitää kantaa oma vastuunsa.

Kiitos ja anteeksi

Vaikka seurakunnan taloudessa lihavat vuodet ovat ohi, Johanna Koivisto katsoo luottavaisesti eteenpäin.

– Kiristämään joudutaan, mutta ei meillä ole mitään hätää. Seuraan aina tarkkaan budjettia, olen tottunut siihen lapsuudesta asti. Sitä pidän tärkeänä, että lapsityössä pysymme kertomaan Jumalasta ja että siihen on tarpeeksi ikäluokalle sopivaa materiaalia. Hartauden kestoön pätee minuutti per lapsen ikä.

Tavallista arkikristillisyyttä eletään kerhoissa koko ajan.

– Kiitos, anteeksi ja muut hyvät käytöstavat ovat tärkeitä, ja kaikki ne nousevat suoraan Raamatusta.

Johanna Koivisto on koulutukseltaan sosionomi ja kirkon lapsityönohjaaja. Hän asuu Hämeenkyrössä. Perheeseen kuuluvat puoliso sekä 16-, 18- ja 19-vuotiaat lapset.

Pirjo Silveri

HENKILÖUUTISIA

Seurakunnan palveluksessa on jälleen useita uusia kasvoja.

Lastenohjaajana on aloittanut **Ulla Virtanen**, osa-aikaisena lastenohjaajana **Maiju Rantaniitty**.

Nuorisotyötä on syksyn ajaksi järjestetty, koska **Tarmo Marjamäki** on virkavapaalla ja **Maria Nurminen** vuorotteluvapaalla. **Maria**

Yli-Erkkilä toimii nuorisotyönohjaajan sijaisena vuoden loppuun asti, **Heidi-Maria Heikkilä** osan työajastaan nuorisotyönohjaajana, osan diakonina.

Anneli Herranen on osa-aikainen diakonissa ensi helmikuun loppuun asti.

Kirjanpitäjä **Irja Määttä** on vir-

kavapaalla vuoden loppuun ja häntä sijaistaa **Susanna Parkkila**.

Karkun kappalaisen virkaan oli kesäkuussa vain yksi halukas, karkkulaissyntyinen pastori **Henna-Riikka Rinne**. Siksi kappelineuvosto on nyt pyytänyt tuomio-kapitulia laittamaan viran uudestaan hakuun.

Isaac Kamraj

Tankin kristillinen sairaala on saavuttanut pitkäjänteisellä työllään arvostetun aseman Pakistanin rauhattomalla ja väkivaltaisella raja-alueella.

Terveisiä Pakistanista

4.10.2010

Tervehdys Pakistanista. Tämä maa on ollut paljon uutisissa loppukeksän ja syksyn aikana. Olin lomalla Suomessa, kun tulvasateet piiskasivat Tankkia elokuun alussa. Kyliä ympärillä kärsivät suuremmista tuhoista, mutta kaupunkiinkin vesi tulvi.

Sairaalamme oli pari päivää puolen metrin vesimassojen peittämänä. Henkilökunnalla oli kovat talkoot saadakseen tavarat lattiatasosta pelastettua ja paikat siivottua likavedestä. Palasin kuu-kausi sitten Pakistaniin, mutta en

ole nähnyt pahimpia tulva-alueita lainkaan. Paluumatkalla saatoin auton ikkunasta nähdä veden valtaamia alueita ja teltoja tien pientareilla. Suuri osa maata on kärsinyt valtavasta katastrofista.

Täällä Tankissa olemme ulkomailta saamiemme avustusten turvin auttaneet paikallista henkilökuntaamme talojen korjauskustannuksissa. Eniten tulvista kärsivät köyhät, sillä heidän talonsa on usein mudasta tehty ja ne vaurioituvat vesimassojen seurauksena. Elintarvikkeiden hintojen nousu on myös vaikea asia köyhille. Mistä saada rahat päivittäiseen talouden pyörittämiseen?

Myös sairaala kärsi vaurioita, ja kattoja ja sähkölaitteita on nyt korjailtu. Vastaisen varalle on suunniteltu uutta viemärinteisysteemiä.

Viime aikoina sairaalassa on ollut huomattavasti normaalia enemmän kolera-, ripuli- ja malaripotilaita sekä iho- ja silmätu-

lehduksista kärsiviä. Juomavesi on paikoin saastunutta ja vesi seisoo pelloilla malariahyytysten lisääntymispaikkoina.

Sairaalamme kärsii edelleen henkilökuntavajauksesta. Syyskuun alusta avuksi tuli amerikkalainen lääkäri ja sairaanhoitaja, he viipyvät kaksi kuukautta. Kolmeksi kuukaudeksi tuli australialainen insinööri. Loppuvuodesta tulossa on saksalainen lääkäri pitkäaikaiseen työhön.

Sairaalan uusi johtaja **Phyllis Hammerström** odottaa viisumiaan Amerikassa ja minä toimin toistaiseksi hänen sijaisenaan. Pyytäisin esirukousta sairaalan tilanteen puolesta, että saisimme riittävän määrään henkilökuntaa palvellaksemme tämän syrjäseudun pataaneja. Koko maa tarvitsee myös rukousta ja taloudellista tukea selvitäkseen tästä valtavasta tuhosta.

Ystävällisin terveisin ja siunauksin ajatuksin

Jenni

Tyrvääläissyntyinen fysioterapeutti, diakonissa Jenni Haunia on Sastamalan seurakunnan nimikkolähetti. Hän on ollut Pakistanissa Suomen Lähetysseuran lähettämänä vuodesta 2005.

S/S Marko Heusala

Äiti ja lapsi Tankin sairaalassa.

Avustustyöstä Pakistanissa lisää mm. Kirkon Ulkomaanavun ja Suomen Lähetysseuran sivuilla www.kua.fi ja www.mission.fi. Verkossa voit myös itse auttaa – lahjoittamalla!

Entiselle kirkkoherralle hautapaikka Tyrvään kirkon edustalta

Eläkkeellä oleva kirkkoherra **Osmo Ojansivu** saa aikanaan viimeisen leposijansa Tyrvään kirkon edustalta.

Ojansivu pyysi seurakuntaa selvittämään, voitaisiinko hänelle luovuttaa hautapaikka Tyrvään kirkkohautausmaalta. Kirkkoneuvosto hyväksyi luovuttamisen.

Tyrvään kirkkoherroista myös **Carl Lilius, August Mittler, K. A. Heikel** ja **L. Hj. Svanberg** on

siunattu kirkkohautausmaalle. **Johannes Bäck** haudattiin hänen omasta toivomuksestaan Roismaalaan, nykyiselle Tyrvään kappelihautausmaalle, **Eino Kolari** Hämeenkyröön. **Timo Kökön** suvun käyttöön on luovutettu sukuhautausmaata Tyrvään kirkkohautausmaalta.

Kirkkolain ja hautausoimen ohjesäännön mukaan hautasijaa ei voi varata ennakoon muutoin kuin poikkeuksellisesti. Kirkko-

neuvosto ratkaisee, mitkä ovat lain tarkoittamia erityisiä syitä.

Esimerkiksi Tampereella käytäntönä on, ettei hautapaikkaa luovuteta kenellekään elossa olevalle. Tietyillä alueilla pidetään tiettyjä paikkoja vapaana merkittäviä henkilöitä ajatellen, ja niitä katsotaan sitten kuolintapausten yhteydessä.

Näin sastamalalaiset tukivat lähetystyötä ja kansainvälistä diakoniaa 2009

Järjestö	Talousarvio e	% (koko maa)	Vapaaehtoinen kannatus e
Suomen Lähetysseura (SLS)	16 000	40,0 (42,1)	53 723
Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys (SLEY)	12 000	30,0 (6,3)	72 784
Suomen Evankeliluterilainen Kansanlähetys (SEKL)	5 600	14,0 (9,9)	28 508
Evankeliluterilainen Lähetisyhdistys Kylväjä (ELK)	1 600	4,0 (5,5)	6 894
Suomen Piipiasseura (SPS)	2 400	6,0 (4,6)	10 854
Sanansaattajat (SANSA)	–	– (5,4)	9 964
Svenska Lutherska Evangeliföreningen i Finland (SLEF)	–	– (0,9)	0
Kirkon Ulkomaanapu (KUA)	2 400	6,0 (25,3)	25 395
yhteensä	40 000	100 (100)	208 122

Lähde: Kirkon Lähetystyön keskus(suluissa koko maan jakauma)
Sastamalan seurakunnan talousarviossa 2010 on varattu lähetykselle 42 000. Marraskuussa lähetystyön johtokunta tekee kirkkoneuvostolle esityksen määrärahan jaosta eri järjestöjen kesken.

Torikauppa kävi hyvälle asialle

Meri Öman

Eri puolilla Sastamalaa on taas pidetty syksyiset lähetystorit.

Vammalan torilla käytiin kauppaa hyvän asian puolesta jo 33. kerran. Suurimman vuotuisen lähetystapahtuman tuotolla tuetaan seurakunnan nimikkokoheteissa tehtävää työtä. Tänä vuonna rahaa kertyi 11 916 euroa.

Kiihkassa lähetystori kokosi komeasti 3 250 euroa, Keikyässä 2 269 euroa ja Mouhijärvellä 1 352 euroa.

Vammalan lähetystorin runsailta myyntipöydiltä sai ostaa kotiin yhtä ja toista. Moni herkutteli paikalla, tarjolla oli niin hernesoppaa, lettuja, makkaraa kuin kahvia ja munkkeja.

Etua elämään. OP-Pohjolasta.

VAMMALAN SEUDUN

Osuuspankki

VAMMALAN KERRÄTYS- JA KULJETUSPALVELUT
HYÖTYKERÄYS OY

Kallialan koulutie 38, 38210 Sastamala puh. 050 555 9352

ENERGIAJAKEEN KERÄYS • PAPERIN- PAHVINKERÄYS
ARKISTOJEN TUHOUS • KIERRÄTYS- JA KULJETUSPALVELUT

Vammalan Hautausseuraimisto
Cronen

Marttilankatu 14, Sastamala puh. (03) 511 2156

KOTIMAA-YHTIÖT ILMOITUSMYynti

Marita Lyyra
040 729 2119, (014) 641 481
marita.lyyra@kotimaa.fi

Seurakuntavaalit ovat kirkon demokratian kivijalka

Marraskuussa Suomessa valitaan 7 000 luottamushenkilöä, jotka käyttävät seuraavat neljä vuotta ylintä päätösvaltaa seurakunnissa. Seurakuntavaalit luovat perustan kirkon demokratialle.

Sastamala saa 33 uutta kirkkovaltuutettua, ehdolle asettuneiden 97 seurakuntalaisen joukosta.

Seurakuntavaalit kiinnostavat nyt myös yhteiskunnallisesti, koska kirkko päästää ensimmäisenä 16 vuotta täyttäneet uurnille. Äänioikeutettuja alle 18-vuotiaita on yli 100 000.

Nuorten aktivoimiseksi on kampanjoitu voimakkaasti. Seurakuntahallintoa halutaan nuorentaa, koska siinä nuoret aikuiset ovat olleet aliedustettuina.

Tavoitteena on saada jokaiseen seurakuntaan kaikenikäisiä, eri elämäntilanteissa olevia ja useita aloja edustavia luottamushenkilöitä.

Uusia kasvoja valtaan

Kirkkovaltuusto on itsenäisen seurakunnan ylin päättävä elin, ja sitä johtaa maallikko.

Nykyinen kirkkovaltuuston ykkösmies **Pertti Järvinen** on heiluttanut puheenjohtajan nuijaa kolme kautta, ensin Vammalassa, sitten Sastamalassa. Hän ei ole enää ehdolla.

Nykyisistä valtuutetuista vain 13 on uudelleen ehdokkaana, kaksi kolmasosa haluaa luopua paikastaan.

Kirkkovaltuusto päättää seurakunnan toiminnan ja talouden pää-

linjoista, perittävästä kirkollisverosta, rakennushankkeista sekä virkojen perustamisesta. Valtuusto valitsee kahden vuoden välein jäsenet kirkkoneuvostoon.

Kirkkoneuvosto on tärkeä luottamuselin, joka valmistelee kirkkovaltuustolle asiat ja panee ne täytäntöön. Viranomaisasioissa neuvosto edustaa seurakuntaa.

Kirkkoneuvoston puheenjohtajana toimii viran puolesta kirkkoherra. Varapuheenjohtaja on maallikko, ja hänen lisäksi kirkkoneuvostoon valitaan seurakunnan

koosta riippuen vähintään 5–11 luottamushenkilöä. Sastamalassa jäseniä on yhdeksän.

Karkkulainen **Maiju Vuorenoja** on toiminut kirkkoneuvoston varapuheenjohtajana. Neuvoston yhteensä kymmenestä luottamushenkilöstä tasan puolet ei ole nyt vaaleissa ehdokkaana, myös Vuorenoja on luopujien joukossa.

Kirkkovaltuusto asettaa neuvoston avuksi johtokuntia, jotka johtavat seurakunnan eri työaloja ja toimintamuotoja. Kappeliseurakuntien asioista päättää kappelineuvosto, jonka kirkkovaltuusto valitsee.

Sastamalassa seurakuntatyötä varten on kolme johtokuntaa, omansa kasvatustyölle, julistusta ja musiikkityölle ja diakoniatyölle. Yhdenkään johtokunnan puheenjohtaja ei ole vaaleissa ehdokkaana.

Varmaa on jo nyt, että vuodenvaihteessa valta vaihtuu Sastamalan seurakunnassa, koska niin moni nykyisistä luottamushenkilöistä on päättänyt antaa tilaa uusille kasvoille.

Entä se kaivattu nuorten aikuisten ääni? Marraskuun 15. päivän iltana sekini selviää, mutta kirkkovaltuustoon pyrkivien ikäjakauma on tällainen:

18–24-vuotiaita
4 ehdokasta (4,1 %)
25–39-vuotiaita
14 ehdokasta (14,4 %)
40–59-vuotiaita
42 ehdokasta (43,3 %)
yli 60-vuotiaita
37 ehdokasta (38,1 %)

Esimerkiksi näihin pitää ottaa kantaa

Vaaleilla valittava kirkkovaltuusto saa nelivuotiskaudella 2011–2014 eteensä monia suuria ja periaatteellisia kysymyksiä.

Sastamalassa, kuten muissakin seurakunnissa, jäsenmäärä vähennee, ja sen myötä verotulot. Tiuk-

Pistä tikku ristiin.

Äänestä ennakkoon 1.–5.11.

Auta heikompiä. Kanna vastuuta äänestä olet mukana muuttamassa kirkkoa toivon Ennakkooläestys 1.-5.11. Seurakuntavaalit ja äänestyspisteet löydät netistä: seurakun-

Mitä, missä, milloin?

Kuka voi äänestää?

Henkilö joka on 14.11.2010 mennessä täyttänyt 16 vuotta ja joka on kuulunut kirkkoon viimeistään 15.8.2010. Äänioikeus on siinä seurakunnassa, jonka jäsen on.

Rippikoulu tai konfirmaatiota ei edellytetä, kirkon jäsenyys riittää.

Milloin?

Ennakkooläestys 1.–5.11.
Varsinaiset vaalipäivät 14.–15.11.

Missä?

Ensimmäisenä vaalipäivänä 14.11. Tyrvään kirkossa (Kirkkok.) klo 11.30–18
Toisena vaalipäivänä 15.11. Vammalan seurakuntatalossa (Asemak. 6) klo 12–18.

Ennakkooläestys ma-pe 1.–5.11.

joka päivä kirkkoherranvirasto (Aittalahdenk. 12) klo 9–18.

ma 1.11.

klo 10–12 Vammalan ammattikoulu (Ratakatu 36)
klo 12–14 Illon koulu (Punkalaitementie 1518)
klo 13–15 Sastamalakoti (Hossantie 3)
klo 15–17 Tyrväänkylän koulu (Tyrväänkyläntie 266)
klo 15–18 Kauppakeskus Häijään Äijä (Kauppakuja 2)
klo 16–18 Karkun srk-talo (Passinmäentie 14)
klo 17–19 Vammalan kirjasto (Sillankorvank. 1)

ti 2.11.

klo 9–10 Vammalan alue-sairaala, psykiatrinen osasto-ryhmä (Itsenäisydentie 2)

klo 9–12 Kiikan kappeliseurakunnan palvelutoimisto (Kiikkapääntie 3)
klo 10.30–11 terveyskeskuksen vuodeosasto I (Vammala, Itsenäisydentie 2)
klo 11.30–12 terveyskeskuksen vuodeosasto II (Vammala, Itsenäisydentie 2)
klo 13–14 Vammalan alue-sairaala, somaattinen osastoryhmä (Itsenäisydentie 2)
klo 13–14 Kiikan vanhainkoti (Vanhakyläntie 6)
klo 13–15 Heikkilän vanhainkoti (Suodenniemi, Kujalantie 90)
klo 15–18 Mouhijärven kirjasto (Uotsolantie 56)
klo 15–18 Kiikan srk-talo (Länsitie 3)
klo 19–20 Suodenniemen srk-talo (Koippurantie 6)

ke 3.11.

klo 9–11 Hopun vanhainkoti (Vammala, Lemmenpolku 8)
klo 10–12 Karkun srk-talo (Passinmäentie 14)
klo 12–14 Stormin puoti (Stormintie 83)
klo 14–15 Salokunnan kirkko (Kärppäläntie 226)
klo 15–17 Sammaljoen kirkon srk-sali (Sammaljoentie 606)
klo 15–17 Superin liikekeskus (Sorvank. 5)
klo 15–18 Keikyän srk-talo (Pehulankaari 6)
klo 16–18 Kutalan nuorisoseurantalo (Kutalantie 859)

to 4.11.

klo 9–10 Sarkia-lukio (Kiikka, Länsitie 10)
klo 9–11 Sammaljoen rukoushuone (Sammaljoentie 588)
klo 9–12 Keikyän kappeliseurakunnan palvelutoimisto (Pehulankaari 6)

klo 10–11 Vammalan lukio (Marttilank, 20)
klo 10–14 Suodenniemen srk-talo (Koippurantie 6)
klo 12–14 Torikeskus aula (Torik. 1–5)
klo 15–17 S-market Sastamala (Itsenäisydentie 1)
klo 15–18 Keikyän srk-talo (Pehulankaari 6)

pe 5.11.

klo 8.30–9.30 Mouhijärven yhteiskoulu (Uotsolantie 30)
klo 9–12 Mouhijärven kappeliseurakunnan palvelutoimisto (Kinkerikuja 2)
klo 9–12 Suodenniemen kappeliseurakunnan palvelutoimisto (Koippurantie 6)
klo 10–12 Mouhijärven kirjasto (Uotsolantie 56)
klo 13–14 Mouhijärven vuodeosasto (Lampistentie 21)
klo 15–18 Keikyän srk-talo (Pehulankaari 6)
klo 15–18 Kiikan srk-talo (Länsitie 3)
klo 15–18 Kauppakeskus Häijään Äijä (Kauppakuja 2)
klo 15–18 Suodenniemen kappeliseurakunnan palvelutoimisto (Koippurantie 6)

Äänestää saa missä tahansa ennakkooläestyspaikassa, joita on yhteensä 35. Varaudu todistamaan henkilöllisyytesi!

Voit äänestää myös kotona, ellei vaikean vamman tai pitkäaikaisen sairauden vuoksi pääse äänestyspaikalle. Kotona äänestäviin on ilmoitauduttava kirkkoherranvirastoon p. 03 521 9090, viimeistään perjantaina 29.10. ennen klo 16.

Ajatuksia ja mielipiteitä jul

Ehdokkaat esittäytyvät sanoin ja kuvin seurakunnan verkkopalvelussa www.sastamalanseurakunta.fi/vaalit.

Jokainen on saanut kertoa perustiedot itsestään ja vastata kolmeen kysymykseen:
– Mitä asioita haluat pitää esillä luottamushenkilönä?

Vaalikone avautuu 25. lo

Sastamalan seurakunta on 294 muun seurakunnan kanssa ottanut käyttöön myös Kirkko- ja seurakuntien kustantaman vaalikoneen. Siellä ehdokkaat vastaavat sekä kirkkoa koskeviin valtakunnallisiin että paikallisiin,

juuri Sastamalaa varten laadittuihin kysymyksiin.
Maanantaina 25. lokakuuta vaalikone avautuu yleisölle. Se palvelee äänestäjiä: on helpompaa kannattaa sellaista ehdokasta, joka tuo julki ajatuksensa ja mie-

Ilka

Ensimmäinen kerta. Samalla omaasi suuntaan. 14.11. Ehdokkaat seurakuntavaalit.fi

Ensimmäinen kerta. seurakuntavaalit.fi

– Kiinteistöjä on paljon. Liikaa? Voidaanko joistakin luopua? Mistä?

– Viiden kappeliseurakunnan eli Karkun, Keikyän, Kiihkan, Mouhijärven ja Suodenniemen aseman selkiyttäminen.

– Henkilöstöorganisaation uudelleen järjestely.

Miksi verkossa

Miksi haluat päättäjäksi?

Mikä asia mielestäsi on Sastamalan seurakunnassa hyvin? Mihin ensimmäiseksi kaipaisit muutosta?

Käy kurkistamassa, miten ehdokkaiden näkemykset ja ajatukset vastaavat omiasi!

Ensi kokuuta

...piteensä.

Vaalikone tukee myös kirkon päätöksentekijöiden toiminnan avoimuudesta ja hallinnon läpinäkyvyydestä.

Löydät sen osoitteesta www.vaalikone.fi/seurakuntavaalit/vaalikone.html

Ehdokkaat Sastamalassa

Kirkko kaikille -ehdokaalista

2 Taru Meriläinen ammattistarttiopettaja	5 Kerttu Tuomisto emäntä
3 Pekka Siipola teollisuussähköasentaja	6 Pirjo Turunen oopperalaulaja
4 Nina Sävilähti lähihoitaja	7 Maire Villo farmaseutti, yrittäjä

Peruskristillisten ehdokaalista – Perussuomalaisten ehdokaalista

8 Mika Huhtala koneenhoitaja, yrittäjä	10 Eerika Viander maatalouslomittaja
9 Marja-Liisa Laaksonen-Liukko-Sipi opettaja	

Yhteinen Sastamala, kokoomuslaisen seurakuntavaen ehdokaalista

11 Veli-Pekka Bäckman kulttuurialan yrittäjä, fil.yo	27 Raija Laukkanen opinto-ohjaaja
12 Pirkko Esko pankkitoimihenkilö	28 Sarianna Mikkola ravitsemustyöntekijä
13 Ulpu Hukkanen liikkeenharjoittaja, emäntä	29 Essi Rasimus opiskelija
14 Mauri Kaaja verosihteeri	30 Matti Soini aluepäällikkö
15 Terhi Ketonen dipl.kosmetologi	31 Maija Timonen opettaja
16 Pekka Koskinen fil.tri, tutkija	32 Toive Uusi-Rauva emäntä
17 Paavo Lahtinen ylioppilas	33 Ringa Junnila projektiohjaaja
18 Hannu Lehtonen toimitusjohtaja	34 Jukka Pusa toimitusjohtaja
19 Terhi Pakula erityisopettaja, emäntä	35 Sirkka-Liisa Pusa yo-merkonomi
20 Jaakko Pirttikoski yrittäjä	36 Hannu Toivonen teknikko
21 Samuli Suonpää tilitoimistoyrittäjä	37 Pertti Brander yksityisyrittäjä, ekonomi
22 Aino Tihveräinen johtava psykologi, psykoterapeutti	38 Matti Roms osteopaatti, ekonomi
23 Raija Topi emäntä	39 Jorma Virta dipl.ins.
24 Pekka Uurto tietohallintopäällikkö	40 Kaisa Holma häätäkeskusavustaja
25 Satu Janhunen autoilija	41 Ari Ojala asiakasvastuupäällikkö
26 Kaija Kujanpää emäntä	42 Janne Lammela tietohallintopäällikkö

Yhteisvastuun ja lähimmäistyön ehdokaalista (sdp)

43 Sirkka-Liisa Haapaniemi ompeleija, eläkel.	54 Jaakko Lehtinen lääk. lis.
44 Katja Heinikorpi myyjä	55 Raili Mäenpää vaihtoyöntekijä, eläkel.
45 Merja Helander rak.ins.	56 Reino Nummi fil.maist.
46 Arja Herckman lähihoitaja	57 Imari Nurminen opiskelija, myyjä
47 Heikki Horila valt.maist., yrittäjä	58 Pirkko Pajari-Aho kirjanpitäjä, eläkel.
48 Aarne Järvenpää huoltomies	59 Jorma Piirainen vanerityöntekijä, eläkel.
49 Sirpa Keskinen kättilö, sairaanhoitaja	60 Esko Rintala kaivinkoneenkuljettaja
50 Irmeli Kulonpää pyhäkoulusihteeri, eläkel.	61 Terttu Sulanne osastonhoitaja
51 Hannu Kuronen valt.maist.	62 Raimo Timonen koneenhoitaja
52 Pentti Lahtinen lehtori	63 Janne Vaahtera linja-autonkuljettaja
53 Pirkko Lahtinen terveydenhoidon lehtori, eläkel.	64 Kaija Viljanen yrittäjä, eläkel.

Yhdessä pidämme huolta, keskustan ehdokaalista

65 Ulla Alajoki maatalousyrittäjä	82 Sanna Leikkanen maanviljelijä
66 Jenni Dörig laatuinsinööri	83 Lauri Luoto agrologi
67 Mari Hahko maatalousyrittäjä	84 Kari Mäkinen lomittaja, eläkel.
68 Harri Hakala taksiryrittäjä	85 Anssi Pajunoja metsäkoneenkuljettaja, eläkel.
69 Helena Heikkilä toimistotyöntekijä	86 Paula Peurala sairaanhoitaja, diakonissa
70 Auli Horelli terveydenhoitaja	87 Sanna Raikula toimitusjohtaja
71 Timo Ilmari maatalousyrittäjä	88 Aili Riihimäki erityisopettaja, eläkel.
72 Pirjo Järvenpää maanviljelijä	89 Tiina-Maija Rintanen luokanopettaja
73 Marja Karva fil. maist., luokanopettaja	90 Tuula Ristimäki kukkakauppias
74 Juha Ketola opiskelija	91 Sirkka-Liisa Saari emäntä
75 Päivi Kivioja postitoimihenkilö, eläkel.	92 Teuvo Saukko eläkel.
76 Ulla-Maija Knuutila-Viinikka päiväkodin johtaja	93 Tarmo Seppä maanviljelijä
77 Niina Koiranen koulunkäyntiavustaja	94 Raija Seurala lapsityönohjaaja, eläkel.
78 Teuvo Koivuniemi yrittäjä	95 Leena Sherazer lehtori
79 Pirkko Laaksonen myyjä, eläkel.	96 Suvi Sianoja maatalousyrittäjä, sosionomi-diakoni
80 Seppo Laaksonen vahtimestari, eläkel.	97 Kaisa Vuorenmaa maatalouslomittaja
81 Elisa Lehtinen kiertävä erityislastentarhanopettaja	98 Merja Ylitalo maatalousyrittäjä

Opintie 5,
39100 Hämeenkyrö
p. 371 3777
www.kaarihovi.fi

12 asukkaan Hoitokodissa tarjoamme turvallista hoivaa, hoitoa ja huolenpitoa ympäri vuorokauden.

10 vuokra-asunnon palvelutalossa saatte kotinne tarvitsemanne hoito- ja kotipalvelut juuri Teille sopivaan aikaan.

Meillä on tarkoituksenmukaiset tilat ja ammattitaitoa hoitaa myös vaikeasti sairast ja fyysisesti vammautuneet. Me kunnioitamme yksilöllisyyttä ja tarjoamme auttavia käsiä, inhimillisyyttä, hyväntuulisuutta.

TERVETULOA
Raili Kotakorpi p. 0500 130 977

TAUNO KIVIRANTA OY

Trakinkatu 4, 38200 Sastamala
Puh. (03) 517 9000, Fax (03) 517 9019

Asiantuntevaa Hautausalan Palvelua

Surun kohdatessa

Hautauspalvelu T. Teuho

Valkamakatu 4 Sastamala (Luther-talo)

p. (03) 511 5600, auto 040 764 4678 myös iltaisin ja viikonloppuisin.

Tiloissamme laaja hautamuistomerkkinäyttely.

T. SUOMINEN OY

*uudet hautakivet *lisänimen kaiverrukset
*kultaukset ym. entisöinnit *oikomisot ja muut huollot
puh. 050 535 5506

Heinoentie 345, 38210 Vammala

HEINON LEIPOMO OY

Sastamalankatu 68
Sastamala

Puh. (03) 511 2640

TYRVÄÄN
PYHÄN OLAVIN
kirkon maisemissa.

www.mieliaitta.com

PIHAPUIDEN KAADOT

Tom Nylund
050 560 8318

- Myös erittäin vaativat kaadot
- Lahonetsintäporaus
- Kantojen jyräntä
- Kokonaispalvelu klapeiksi asti
- Puiden hoitoleikkaukset

Antti Erola
0500 582 909

tom.nylund@puunkaato.fi
antti.erola@arboristi.fi

T:mi KOIVUKOTI

Kirsti Koivuniemi
☎ 050 525 1104

- lapsiperheiden ja vanhusten kodinhoitotyöt
- omaishoitajan vapaapäivät
- yli 30 v. kokemuksella

Ensimmäinen
kerta. seurakuntavaalit.fi

Paanun veisto loppuu joulunumeroon

Sastamalan seurakunta lopettaa oman seurakuntalehden julkaisemisen. *Paanun* viimeinen numero ilmestyy 16. joulukuuta.

– Verkkoviestinnän ajan tasalle saattaminen vaatii tässä vaiheessa niin suuren taloudellisen satsauksen, ettei lehden ilmestymistä katsota toiminnalliseksi välttämättömyydeksi. Allekirjoittanutta tilanne kyllä harmittaa, kuten varmasti monia muitakin. Toivotavasti tilanne ei jää pysyväksi, perustelee kirkkoherra Ari Paavilainen.

Kirkkoneuvosto päätti myös, että seurakuntatietojen ilmoittamista *Tyrvään Sanomissa* ja *Alueviestissä* jatketaan nykyiseen tapaan. Lisäksi paikallislehdissä julkaistaan noin neljä kertaa vuodessa teemasivuja, joissa on muun muassa tietoa seurakunnan tulevasta tapahtumista. Uudet nettisivut otetaan käyttöön vuonna

2011, ja osavastuu tiedotuksesta siirretään työaloille.

Seitsemän vuoden historia

Joka kotiin jaettava *Paanu* on ilmestynyt neljästi vuodessa, kirkkokuuden ja muiden seurakunnan kannalta merkittävien ajankohtien tai tapahtumien mukaan. Ensimmäinen numero vuonna 2004 esitteli Tyrvästä ja Karkusta Vammalaksi yhdistynyttä seurakuntaa.

Paanun kustantajana on koko ajan ollut kirkollisiin lehtiin erikoistunut Kotimaa-yhtiöt.

Viime vuonna Sastamalan seurakunnan talousarviossa viestintään osoitettu määräraha oli 111 245 euroa, mutta kustannukset ylittyivät 34 775 eurolla. Tänä vuonna kokonaispotti on 108 380 euroa, ensi vuonna 96 530 euroa.

Paanu on maksanut seurakunnalle noin 25 000 euroa vuodessa.

Sata ja yksi kuvaa ehdolla Vuoden kristilliseksi kirjaksi

naaliin 10 kirjaa, joista toimittaja Maarit Tastula valitsee voittajan Helsingin kirjamesseilla 31. lokakuuta.

Myös yleisö voi äänestää omaa suosikkiaan, kirjakaupoissa 24. lokakuuta asti, Helsingin kirjamesseilla sekä verkossa www.kristillisetkustantajat.fi

Loppukilpailussa ovat:

Pia Perkiö:

Askel kerrallaan – Kestävä kehitys Nepalissa (Suomen Lähetysseura)

Antti Siukonen, Helena Paalanne ja Johanna Koivisto:

Ihan sama – eilen tänään ja iankaikkisesti (LK-kirjat)

Sammeli Juntunen:

Kirkon raamattuteologiasta ja sen puutteesta (Kirjapaja)

Paanun lastujen lentely loppui aikanaan Tyrvään Pyhän Olavin kirkon työmaalla, ensi vuonna hiljenee lehteä tehneessä veistosalissa.

Itsenäisen ja vakiintuneen seurakuntalehden lakkauttaminen on Suomessa harvinaista. *Paanun* aikalaisia eli 2004 aloitaneita ja neljästi vuodessa ilmestyneitä ovat esimerkiksi Naantalın *Vesperi* ja Lohjan *Lohkare*, jotka molemmat jatkavat entiseen tapaan.

Ketkä seurakuntalehtiä lukevat?

Kirkossa painopistettä on siirretty määrätietoisesti verkkoviestinnän suuntaan, mutta ei perinteinen paperille painettu tieto silti ole menettänyt merkitystään. Viestin suunta on oleellinen: lehti lähestyy lukijaansa, verkossa lukija omalla konkreettisella toiminnallaan lähestyy viestin lähettäjä.

Kun seurakunta lähettää lehden, kontakti seurakuntaan syntyy joka kerta kun postilaatikko kolahtaa. Verkossa pystytetään torille ”koju”, ja netin markkinoilla kaikki kotit ovat periaatteessa tasa-arvoisia. Torilla liikkuvat viestinnän kuluttajat valitsevat itse, mille kioskille poikkeavat.

Useat lukijatutkimukset ovat osoittaneet, että seurakuntalehdet koetaan tarpeellisiksi ja niitä arvostetaan enemmän kuin ilmaisjakelulehtiä yleensä.

Seurakuntien julkaisemat lehdet ovat etenkin sellaisten ihmisten suosiossa, jotka ovat kiinnostuneita kirkosta, seurakunnasta tai hengellisyydestä, mutta jotka eivät itse paljon osallistu kokoaan toimintaan.

Tutkimukset ovat paljastaneet myös mielenkiintoisen ryhmän, joka lukee seurakuntalehdestä hyvin kiinnostuneesti tapahtumakalenteria – ikään kuin nähdäkseen, että seurakunta toimii ja hoitaa työnsä. Lukemisen motiivi ei ole lähtee tapahtumiin mukaan, vaan lukija kokee osallisuutta näkemällä, mitä kaikkea toimintaa on.

Eräässä tutkimuksessa havaittiin, että ei-aktiivisten-kirkoskävijöiden joukossa seurakuntalehteä luetaan yhtä paljon sekä kirkkoon kuuluvat että kirkkoon kuulumattomat.

Paanusta lukijatutkimusta ei ole tehty.

Syyskuussa kirkossa vietettiin sadonkorjuun kiitosmessua.

Ensimmäisessä teemaillalla Tyrvään talkoolaiset tapasivat taas toisiaan, kertoivat kokemuksiaan ja näyttivät, kuinka niitä paanuja oikein veistettiin.

Timo Kökkö ja Voitto Silfverhuth (vas.) vertailivat Tyrvään Pyhää Olavia ja Tampereen tuomiokirkkoa. Kahden emerituskirkkoherran keskustelu kahdesta kokonaistaideteoksesta houkutteli paljon kuulijoita.

Yli satatuhatta kohtasi Pyhän Olavin

Kesäkaudella Tyrvään Pyhällä Olavilla kävi yli 105 000 vierasta. Etukäteen opastusajan varasi 900 ryhmää.

Vanhankirkonniemelle vaeli väkeä vielä kirkon päivittäisen aukiolon jo päätyttyä. Syyskuun arkipäivinä ryhmiä oli 75.

Kirkko houkutteli matkailijoita, mutta moni halusi tulla hiljentymään, hartauteen, messuun tai konserttiin. Jumalanpalvelukseen kokoonnuttiin vähintään kerran kuussa, iltahartaus oli joka pyhä. Kaikkiaan 27 hääparia vihittiin kristilliseen avioliittoon, kastetoimituksia oli seitsemän.

Kohti koko kansan kirkkoa

Elokuussa oppaat Johanna Sternberg ja Aino Ohman ideoivat ja toteuttivat kolmen tilaisuuden sarjan "Kohti koko kansan kirkkoa".

Ääneen pääsivät kirkkotyömaan työnjohtajat Esko Kangasniemi ja Veikko Niukkanen sekä ahkerat talkoolaiset. Museoviraston arkkitehti Maija Kairamo kertoi omia kokemuksiaan vanhankirkon korjauksista 60-luvulta lähtien.

Arkkitehti Maija Kairamo puhui kirkon korjauksen vaiheista 60-luvulta lähtien. Hän esitteli muun muassa, miten 1997 tulipalon jälkiä voi yhä nähdä ulkoseinän kivissä.

Teemaillat huipentuivat rovas-ti Timo Kökön ja tuomiorovasti, teologian tohtori Voitto Silfverhuthin ajatustenvaihtoon Tyrvään Pyhän Olavin ja Tampereen tuomiokirkon taiteen yhtäläisyyksistä ja eroavaisuuksista.

Silfverhuth teki yli 20 vuotta työtä Tampereen tuomiokirkossa. Historiasta muutenkin kiinnostunutta pappia pyydettiin usein esittelemään kirkkoaan, "sillai ihan lyhyesti vaan". Tuomiorovastilla oli tapana leikillään kysyä, kuinka lyhyt opastus? Tarjolla olisi yhden, kahden tai kolmen sanan vaihtoehdot:

– Kokonaistaideteos. Evankelinen saarnakirkko. Kaikki on vertausta.

Emerituskirkkoherrojen keskustelu paljasti, että sama esittely sopisi hyvin myös Tyrvään Pyhään Olaviin.

"Meidät on kutsuttu jakamaan"

Tampereella sielua värisyttää hyvän ja pahan kohtaaminen Hugo Simbergin Haavoittuneessa enkelissä. Se on suomalaisten "Maamme-taulu", yleisöäänestyksessä maan ykköstaideokseksi äänestetty.

Silfverhuthin mielestä tuon taulun äärellä ihminen saa olla kuin peilin edessä.

Tyrvällä katsotaan Kuutti Lavosen Enkelä. Kökkö korosti, ettei se ole pelkkä enkelikuva tai koristus, vaan kirkon koko suuren kertomuksen aloittaja ja liikellepanija.

Lavonen maalasi Tyrvälle apostoleita, Simberg Tampereelle 12 köynnöskentäjä, yhtä monta kuin Jeesuksella oli opetuslapsia. Kirjainsymboleita näkee molemmissa kirkossa.

Sekä Lavonen että Osmo Rauhala jättivät töihinsä runsaasti

hienovaraisia viitteitä 2000-luvun ihmisen tiedosta ja ajattelusta. Haavoittuneen enkelin maisemassa erottuu savupiippu. Tamperealainen 1900-luvun alun tehtaaniippu?

Silfverhuthin mielestä symbolinen taide ei vanhene koskaan, vaan puhuttelee katsojaa sukupolvesta toiseen. Esikuva löytyy Raamatusta, sillä Jeesus oli mestari myös vertausten käytössä.

Magnus Enckell maalasi Tampereen tuomiokirkkoon vain yhden työn, mutta ei suinkaan vähäisintä. Tämän alttarifreskon edessä Timo Kökkö vihittiin papiksi 1952.

Enckellin Ylösnousemus johdattaa ajatuksia viimeiseen tuomioon, aiheeseen jonka Lavonen ratkaisi toisella tapaa Tyrvällä.

Molemmista nousee kuitenkin vahvana armon näkökulma.

– Ylösnousemus ei ole kaksijakoinen, vaan siinä on vain yksi saattue. Siinä on madonna ja lapsi, siinä kulkee ihmisiä eri roduista ja kansallisuuksista. Taiteilija ei selvästi ole halunnut kuvata vain 'valiokristittyjä'.

Tyrvään sadasta uskon kuvasta Voitto Silfverhuthia puhuttelee voimakkaasti Osmo Rauhalan Armo, missä pieni varpunen ruokkii nälkäistä kalaa.

– Siihen kiteytyy koko kristillisyyden kuva. Meidät on kutsuttu jakamaan sitä, mitä meille on annettu.

Pirjo Silveri

Äänesi kirkossa.

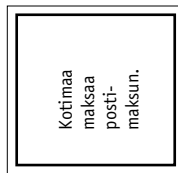
Muistathan antaa äänesi seurakuntavaaleissa 14.11.2010.

Kirkon ääni kuuluu ja kantautuu joka viikko Kotimaa-lehdessä.

Tilaa lehti, joka käy keskustelua sinun ja kirkon välillä.

Tilaa Kotimaa 4 kk vain 22€ (norm. 44 €)

KOTIMAA-YHTIÖT

Vastauslähetyksen tunnus 5001582
00003 Helsinki

Tunnetko Olavin?

Paanun kesänumeron (2/2010) visa "Tunnetko Olavin?" testasi Tyrvään maankuulun kirkon ja sen taideteosten tuntemusta.

Kilpailuun osallistuneiden kesken arvottiin kuusi kirjaa. Onnetar suosi arvonnassa Mirja Grøttumia, Liisa Holstila, Päivikki Hämäläistä, Seija Jurmua, Anne Metsäpuroa ja Ville Vuolantoa. Palkinnot on toimitettu voittajille.

Kiitos kaikille osallistujille ja onnittelut voittajille.

Oikeat vastaukset:

1. Kuka katolinen piispa luultavasti vihki kirkon keskiajalla, 1500-luvun alussa? a) Arvid Kurki
2. Sastamalan keskiaikainen kirkko on pyhitetty tuuaalle Marialle, Tyrvään keskiaikainen taas pyhälle Olaville. Kuka Olavi oli? c) Norjan kuningas
3. Kenen kirkkoa 1700-luvulla kunnostaneen rakentajan nimikirjaimet oli nakuteltu vanhoihin tuulilautoihin, katonreunaan jossa nyt lukee "Kiitä Heraa" ja "Talkoilla rakennettu"? c) Mikael Lajanderin

4. Kuinka monta talkoolaisten veistämää paanua on nykyisessä katossa? b) 33 000
5. Kirkon länsipäätyyn jouduttiin kiviosien restauroinnin yhteydessä lisäämään muutama tiilikeros tuhoutuneiden tilalle. Mistä tiilet ovat peräisin? b) Ne saatiin Tampereelta, Finlaysonin vanhasta tehdasrakennuksesta.
6. Kirkossa on oma vihkirijy. Mistä se on peräisin? c) Ryijy on uusi, Norma Heimolan suunnittelema ja talkoilla solmittu.
7. Mistä kirkon seinällä oleva krusifiksi on peräisin? a) Se on talvisodan aikana pelastettu Viipurin läänin Pyhäjärven kirkosta.
8. Kuinka monta naisfiguuria kirkon maalauksista löytyy nyt? b) 6
9. Mitä seuraavista nisäkkäistä ei löydy kirkon maalauksista? a) tiikeriä
10. Mitä seuraavista linnuista ei ole maalattu kirkkoon? a) haukkaa

Kyllä kiitos! Haluan hyvää luettavaa ja arjen iloa joka viikko. Tilaan Kotimaa-lehden 4 kk erikoishintaan 22 € (norm. 44 €).

Tilaa lahjaksi soittamalla 020 754 2333*.

srk-lehdet

Nimi _____

Osoite _____

Postinumero ja -toimipaikka _____

Puhelin _____

Sähköposti _____

Allekirjoitus (alle 18-vuotiaalta huoltajan allekirjoitus) _____

Minulle saa lähettää tietoa ja tarjouksia sähköpostilla ja tekstiviestillä. Tarjous on voimassa 31.12.2010 asti ja koskevat vain uusia tilaajia Suomessa. Alle 18-vuotiaalla tulee olla huoltajan lupa lehden tilaamiseen. Osoitetietoja voidaan käyttää ja luovuttaa suoramarkkinointiin henkilötietolain mukaisesti.

Voit tilata myös: PUHELIMELLA: 020 754 2333* (lankaverkosta 8,21 snt/puh. + 6,9 snt/min, matkapuhelimesta 8,21 snt/puh. + 14,9 snt/min.)
SÄHKÖPOSTILLA: tilauspalvelut@kotimaa.fi. Muista lähettää tilauskortissa mainitut tiedot • VERKOSSA: www.kotimaa.fi. Muista kertoa tilaustunnuksesi srk-lehdet.

www.sastamalanseurakunta.fi

Salokunnan kirkko täyttää 50 vuotta

– Saakoon tästä tulla paikka, joka on oleva myös rakas sille nousevalle nuorisolle, joka täällä varttuu elämänsä varten. Saakoot täällä sekä vanhat että nuoret kohdata Herransa ja Vapahtajansa, toivoi arkkitehti **Ilmari Salomies** vuonna 1960 vihkiessään mällin keskelle rakennetun Salokunnan kirkon Karkun Kärppälässä.

Miltei päivälleen 50 vuotta myöhemmin, 24. lokakuuta 2010 Sastamalan seurakunnan kirkkoista nuorimmassa vietetään klo 10 juhlamessua.

Sen jälkeen juodaan Kärppälän maatalousnaisten tarjoamat kahvit. Pienimuotoisessa juhlahetkessä esiintyvät Kappelikuoro, **Upi Vuorenoja** ja mezzosopraano **Pirjo Turunen**. Odotettuna ohjelmanumerona on vapaa sana. Vs. kappalainen **Reijo Ylimys**

Pirjo Silveri
Modernin punatiilikirkon alttaritauluna on ikivihreä luonto.

malanpalvelukseen Karkkuun, sillä arkkitehti **Timo Penttilän** suunnittelema moderni Salokunnan kirkko kuuluu Suomen 60- ja 70-lukujen kirkkoarkkitehtuurin helmiin. Avaran kirkkosalin alttaritauluna ovat risti ja isoista ikkunoista avautuva, vuodenaikojen rytmisessä elävä luonto ikivihreine mäntyineen.

– Salokunnan kirkko on monella tapaa hieno. Kiinnostus tuon aikakauden kirkkorakennuksia kohtaan on selvästi lisääntynyt ja esimerkiksi monet arkkitehdit ovat halunneet tulla Salokuntaan tutustumaan, Ylimys kertoo.

rohkaisee karkkulaisia – ja muitakin – jakamaan kirkkoon liittyviä muistojaan.

Ensi pyhänä eri puolilta Sastamala kannattaa suunnistaa ju-

Kolmen illan sarja aviopareille

Houhajärven Leirimajalla alkaa kolmen illan sarja aviopareille. Avauksessa 17. marraskuuta teemana on Lapsiperheen hyvä arki vai onko sitä? Kouluttajana on psykoterapeutti **Seppo Laakso**. Tilaisuus alkaa kahvittelulla klo 17.30. Laakson luento tuntia myöhemmin.

Avioliittotyön uusi muoto on tarkoitettu niin päiväkerho- kuin murkkuikäisten vanhemmille. Kuulijat voivat vaikuttaa sisältöön, sillä alkuvuoden kokoonnutumiset toteutetaan ensimmäisen illan palautteen pohjalta. Ai-

heet voivat liittyä vaikka kommunikaatioon tai miehen ja naisen erilaisuuteen. Tunteista ja tarpeiden ilmaisusta, rahankäytöstä, itsenäisyydestä ja erillisyydestä voidaan puhua, jos osallistujat niin toivovat.

– Voit tulla yksittäiseen iltaan tai kaikkiin kolmeen. Ajankohdat valittiin kahdelle eri arkipäivälle, jotta mukaan pääsivät nekin, joilla on joku säännöllinen meno tietynä päivänä, selittää pastori **Minna Järvinen**.

Matalan kynnyksen aviopari-

iltoihin saa tulla ilman ennakkotietoja, ja vain kuuntelemaan ja katselemaan.

– Usein näihin tilaisuuksiin liittyy pelkoja leimatuksi tulemisesta tai kuvitelmia, että avioliitosta täytyy olla suuria ongelmia. Ei tarvitse olla ristiriitoja eikä tarvitse pelätä leimatuksi tulemistä, vakuuttaa Järvinen.

Ilta aviopareille Houhajärven Leirimajalla (Kangastie 275) ke 17.11., to 13.1. ja to 10.2. klo 17.30–20. Tilaisuudet ovat maksuttomia

Esa Ruuttusen joulukonsertti Suodenniemellä

Oopperalaulaja, bassobaritoni **Esa Ruuttunen** pitää joulukonsertin Suodenniemen kirkossa 12. joulukuuta klo 14. Ohjelmassa on vanhojen, tuttujen ja rakkaiden lisäksi uudempia joululauluja.

Ennen kansainvälistä oopperalaulajan uraansa Ruuttunen toimi kymmenkunta vuotta pappina Temppeleaukion kirkossa Hel-

singissä. Kansallisoopperan vakituiseksi solistiksi hänet kiinnitettiin 1987, ja siitä hän jäi eläkkeelle 2005. Savonlinnan oopperajuhlien solistikuntaan Ruuttunen on kuulunut 1980-luvulta lähtien, ja hän on vierailut konserttisolistikina useilla kuuluisilla oopperalavoilla ympäri maailmaa.

Juha Tapion kiertue saapuu Sastamalaan

Viime vuosien menestyneimpiin lauluntekijöihin kuuluva Juha Tapio saapuu 9. marraskuuta Sastamalaan. Tyrvään kirkossa klo 19 alkavassa konsertissa kuullaan läpileikkaus artistin tuotannosta vuosien varrelta.

Täiteilijan pitkään haaveilema kirkkokonserttikiertue toteutuu nyt ja kuljettaa miestä 17 paikka-

kunnalle halki Suomen. Juha Tapio itse toivoo, että syyspimeän konsertti-illat voisivat olla kuuli-joille kohtaamispaikkoja, joihin jokainen mahtuu ja kelpaa.

Ohjelmia (10 e) myydään etukäteen kirkkoherranvirastossa ja Tyrvään kirjakaupassa. Niitä saa myös ovelta.

Kiinnostaako joulumusikaali?

Uusi projektiryhmä alkaa Sastamalassa tehdä **Lasse Heikkilän** Joulun Sankari -musikaalia.

Ryhmä kokoontuu Vammalan seurakuntatalossa torstai-iltaisin klo 18.30. Mahdolliset laulajat ja soittajat, ilmoittautukaa ja kyselkää lisää kanttori **Anu Mattilalta** p. 050 3149 021.

Karkun kappeliseurakunta

ma klo 12–14.30 Karkun Kamari, srk-talo: 25.10. Mirjami Kasari, 1.11. ateria, 8.11. jalkojenhoito, Sinikka Tuohimäki, 15.11. käsien hoito, Sinikka Tuohimäki, 22.11. Mirjami Kasari, 29.11. jouluihin käsityö- ja askarteluhetki, 13.12. adventti juhla ja -ateria

ma 25.10. klo 18 vaalivesuu, srk-talo, Karkun srk-vaaliehdokkaita kutstutaan esittäytymään ma 22.11. klo 18, kiitosveisuu, srk-talo, Karkusta kirkkovaltuuston valitut kutsutaan mukaan pe 3.12. klo 17.30 joulunavaus, glögi ja puuro, Vanha Harsu, kahvit srk-talo

Keikyän kappeliseurakunta

to klo 12, eläkeikäisten kerho, srk-talo
to klo 12–14 ikäpiste, srk-talo: 28.10. Taru Tähti laulattaa ja kertoo musiikin vaikutuksista hyvinvointiin, 25.11. info ikäihmisten palveluista ja Kelan palveluista, Marita Pitkänen, Saspe

ke 3.11., 17.11., 1.12. kappeliseurakunta srk-talo klo 19
to 11.11., 2.12. lähetysseura, srk-talo klo 12
to 18.11. lauluseura, srk-talo klo 12 ti 14.12. klo 17 erätulet syttyvät, klo 19 kauneimmat joululaulut Eräperkossa

Kiikan kappeliseurakunta

su 24.10., 7.11., 5.12.
Sana sunnuntaille, srk-talo klo 13 ma 25.10., 15.11. naisten raamattupiiri, srk-talo klo 18 ti 26.10. lähetyspiiri Varpu Koskisella (Tuulit. 9) klo 13 su 31.10. majataloilta klo 18, Kiikan kirkko, vieraana musiikki-ryhmä Sarastus Nokialta ma 1.11. kotipesäilta, srk-talo klo 18 la 13.11. Jone ja kroko, koko perheen tapahtuma, srk-talo klo 15

ke 17.11., 15.12. Uusi toivo -lounas, srk-talo, klo 12 pe 19.11. yllätysten yö, myyjäiset srk-talo klo 18 la 27.11. adventin äänenavaus Rantasilla (Ala-Koukun t. 98) klo 18 kk:n toinen ti, eläkeikäisten iltapäiväkerho, srk-talo, klo 13–14.30 kk:n ensimmäinen ti, Vertaiset-kerho, srk-talo klo 13–15 kk:n viimeinen ti, diakonia-lähetyspiiri, srk-talo klo 13–14.30

Mouhijärven kappeliseurakunta

parittoman viikon ti, raamattupiiri, srk-koti klo 18.30 parillisen viikon ti, naisten piiri, srk-koti klo 18.30 to 18.11. diakoniaompeluseura Tuula ja Kari Missilässä (Pukarantie 16) klo 13 to 16.12. diakoniaompeluseura Terttu Niuralla (Kallontie 39) klo 13 kk:n ensimmäinen ke, vanhemman väen kerho, Oravanpesä (Hopuntie 1) klo 13

kk:n viimeinen to, vanhemman väen kerho, Pukaran kylätalo (Pukarantie 126) klo 13 pe klo 9–12, kyläparkki, Oravanpesä (Hopuntie 1) parittoman viikon ti, omaishoitajat, Oravanpesä (Hopuntie 1) klo 10–14, kahvi, lounas 5e, ohjattua toimintaa.

Suodenniemen kappeliseurakunta

ti 26.10., 23.11. nuttupiiri, srk-talo klo 13 ke 27.10. srk-ilta, srk-talo klo 19, Suodenniemen srk-vaaliehdokkaat tentissä to 28.10. Heikkilän ulkoilupäivä, vanhainkoti (Kujalantie 90) klo 12.30. Tule ulkoilukaveriksi! Lisät. p. 03 521 9043

to klo 11–13.30 vanhemman väen virkistyspäivä, srk-talo, lounas 5 e, kyytitilaukset diakonilta (1 e/sivu): 4.11. ennakkoaänestysmahdollisuus, 2.12. ehtoollinen su 14.11. isänpäivän konsertti, srk-talo klo 13, Suodenniemen Souvarit

Tulkaa lapset laulamaan

Seurakunnan kahta uutta lapsikuoroa vetää kanttori **Hanna-Riikka Inkeroinen**.

Toinen kokoontuu keskiviikkoin klo 14.15–15.30 Muistolan koulussa (Nuupalank. 28), toinen perjantaisin klo 13–14.15

Suodenniemen koulussa (Jalkavälantie 2).

Kaikki nuoret, innokkaat laulajat saavat kernaasti tulla mukaan, muualtakin kuin Muistolasta tai Suodenniemeltä. Lisätiet. Inkeroinen p. 050 314 9025

Julkaisija

Sastamalan seurakunta, Aittalahdenk. 12, 38200 Vammala

Päätoimittaja

Ari Paavilainen puh. 03 521 9001

Toimittaja

Pirjo Silveri, pirjo.silveri@gmail.com

Kustantaja

 KOTIMAA-YHTIÖT

Ulkoasu:

Kustannus-osakeyhtiö Kotimaa

Ilmoitusmyynti

Kustannus-osakeyhtiö Kotimaa Marita Lyyra puh. (014) 641 481 gsm 040 729 2119 faksi (014) 616 035 marita.lyyra@kotimaa.fi

Paino:

Salon lehtitehdas, Salo, 2010

ISSN 1795-1224

Paljon puhetta pyhästä

Pyhä on koko luterilaisen kirkon ja sen kaikkien työalojen yhteinen painopiste vuosina 2010–12.

Kolmevuotinen hanke haluaa herättää laajaa keskustelua uskosta ja arvoista, ja haastaa suomalaiset pohtimaan, mitä pyhä on.

Pääteemoja ovat Jumala, pyhä aika ja luomakunta. Teemavuodet nostavat esiin vastuullista elämäntapaa, luonnollista elämänrytmiä ja omaa jumalasuhdetta.

Kuluvan vuoden aiheena on häivähdys pyhää. Missä pyhä piilee ja mitä se juuri minulle merkitsee? Ensi vuonna on vuorossa oikeus pyhään. Se kehottaa vaikuttamaan ja osallistumaan. Hankkeen kolmas ja viimeinen vuosi kutsuu pyhän yhteyteen.

Paanun toimitus kyseli kesällä Sastamalan nuorten ajatuksia yhdeltä rippikouluryhmältä. Lyhyt mietiskely tuotti lapuille tällaisia vastauksia:

Mikä sinulle on pyhää?

- Joului.
- Pyhä päivä on lepopäivä ja uskonnolliset asiat voivat olla pyhiä.
- Sunnuntai.
- Jumala.
- Isänmaa.
- En osaa sanoa, varmaan mopo.
- Oma mopo.
- Kaikki tärkeä omassa elämässä.
- Koti.
- Raamatun tekstit ja muut Jumalaan ja Jeesukseen liittyvät asiat.
- Kaikki, mikä on yhteydessä Jumalaan, Jeesukseen tai Pyhään Henkeen.
- Kirkko on mulle tosi pyhä paikka, siellä pystyy rauhoittuun.
- Varmaan kirkko ja perhe.
- Vapaapäivä, lomat, joku tietty esine, oma huone koska siellä saa olla rauhassa ja tehdä melkein mitä vaan.
- En mä tiä, sunnuntai on pyhäpäivä...ehkä kirkko..?
- Vapaa-aika, perheen kanssa oleminen.

– Seurustelu ja toisten ihmisten kanssa toimiminen.

– Kaikki aika jonka saan viettää perheeni tai ystävieni kanssa.

– Raamattu, virsikirja.

– Ei mikään...tai no...emt...

– Kun saan olla yksin kotona tai jossain muualla ja rauhassa miettiä asioita.

– Pyhä on sellaista, mitä arvostaa ja pitää tärkeänä.

– Vapaa-aika.

– Raamattu.

– Vapaapäivä jolloin saa nukkua pitkään ja olla kotona.

– Kaikki tosi tärkeä. Joku joka on tehnyt jotain suurta tai mahtavaa.

– Sen lisäksi, että koen pyhäksi uskon liittyviä asioita, kuten Raamatun ja Jumalan, mielestäni myös luonto on todella pyhää, koskematon ja rauhallinen luonto.

Missä, milloin tai miten voit kokea pyhän?

- Kirkossa
- Kirkossa voi kokea pyhän, sunnuntaina voi viettää pyhäpäivää.
- Kirkossa.
- Kirkossa.
- Esim. kotona. Milloin vain, miettimällä tai vain sattumalta.
- Jaa-a.
- Ken tietää.
- Oman elämän kohokohdissa.
- Kesällä mökillä kun istun vessassa.
- Kirkossa rukoillessa, laulaessa ja kuunnellessa.
- Kun rukoilen, luen Raamattua, laulan virttä jne.
- Kun on yhteydessä Jumalaan.
- Kun meen kirkkoon.
- Kirkossa. Kotona, kun on vapaa-aikaa ja saa nukkua pitkään.
- Sunnuntaina kirkos....?
- Kun vietän aikaa toisten ihmisten kanssa. Hiljaisuudessa.
- Periaatteessa milloin ja missä vain.
- Voin kokea pyhän? En missään.
- Esimerkiksi kotona. Tai kävelyllä.

– Esim. kirkko on pyhä paikka, joten sinne pitää pukeutua hyvin ja käyttäytyä siististi.

– Kaverien kanssa tai yksin, vaikkapa kotona omassa rauhassa.

– Viikonloppuna ja kotona.

– Kotona, koska vaan, lukemalla Raamattua.

– Kotona, kun luen tai laulan.

– Pyhäpäivänä kun saa olla koto-

na, joko yksin tai perheen kanssa.

– Esimerkiksi rukoillessa. Tavallaan missä tilanteessa tahansa, koska voin ajatella monesta asiasta että se on pyhää.

– Rauhan ja tasapainaisuuden käsittämätön tunne, jonka luonnossa, usein metsässä tai meren tai järven rannalla tuntee, voi olla jotakin lähellä pyhää.

Pyhän teemaa sivutaan myös ripareilla. Kuvan nuoret ovat syksyn isokoulutuksen osallistujia.

Piio Silvert

Nyt

Kesän lempeästä tuulesta värisevä haavan lehti leiskuttaa nyt väkevää iloa näkevien nähdä ja tuoksua, josta tuntee syksyn.

Vapisevasta tulee riemun lähde ennen lähtöä.

Kunpa minustakin

Irja Aro-Heinilä

LÖYTÖRETKELLÄ

Piio Silvert

Tie

Jes. 55: 8–9
Joh. 14: 4

Jumalan edessä tulee hiljaista. Pyhän lähellä kieli menettää voimansa. Ikävä kertoo etäisyydestä. Sana syntyy tyhjyyteen ja tulee lähelle. Sana kantaa Jumalan kasvoja, Jumalan tietä.

Eetu Myllymäki

SANAA SASTAMALASTA

Kärsivä Kristus istuu vieressäni

Kuutti Lavonen: *Jerusalem in itkevät naiset.*

Ihanat värit loistavat alkusyksyn auringossa. Tuttu turkoosi hehkuu. Jostain mieleeni nousee virrensäe: "Aurinko on ristin päällä valkea ja punainen" (Vk 105).

Istun Vanhankirkon parvella tutussa paikassa, josta näkee kärsimysten kuvat. **Kuutti Lavosen** töissä värit hehkuvat ja valuvat: tuskanhiki, veri ja kyneleet. Naiset itkevät ja Jeesus kaatuu monta kertaa. Hahmot näkyvät sumuisina.

Ensi katsomalla kuvat kauhistuttivat ja ahdistivat. Onhan kyllä alkuperäinen kertomuskin kaamea. Muutaman kerran jälkeen ne alkoivat näyttää kovin luonnollisilta ja aidoilta. Kärsimyksessä maisema sumentuu ja muodot vääristyvät. Mikään ei näytä siltä kuin ennen.

Lavosen kuvaus kärsimystiestä puhuu voimakasta kieltä. Jeesuksen kärsimys oli todellista elävän ihmisen kärsimystä. Hän ei ollut ihmisen jumalallinen kuvajainen, vaan oikea ihminen, jonka viimeiset hetket olivat äärimmäisen tuskalliset. Hän ei saanut edes kärsiä hiljaa, vaan kaikki katsoivat hänen nöyryytystään. Toki hän sai myös lohdutusta matkallaan.

Minua lohduttaa se, että Kristus kulkee yhä tässä meidän maailmassamme ja kärsii myötämme. Hän ei jättänyt meitä yksin, vaan kulkee kanssamme sumuisimmallakin hetkellä. Sumu on aika usein niin paksu, että emme ehkä huomaa Häntä. Hän istuu viereeni kirkonpenkkiin tai kulkee rinnallani metsäpolulla ja kantaa kanssani sitä mikä sydäntä painaa ja puristaa. Yllättäen askel kevenee ja jaksan taas.

Hän kulkee toisellakin tavalla kanssani ja istuu viereeni yleensä silloin, kun en osaa sitä odottaa: kun on kiire tai olen väsynyt. Hän vaatii ja pyytää aikaani ja huomiotani. Vaikka en milään jaksaisi tai ehtisi, kuuntelen ja otan toisen matkalaisen ahdistuksen vastaan. Ihme tapahtuu jälleen: raskaista asioista huolimatta mieleeni on kirkas ja keveä.

Vanhän sanonnan mukaan jätämme vaihtopöydälle omat kehnot tuomisemme ja saamme parempaa tilalle. Kaikki ei menekään tasan. Armo on luonnonvastaista, kuvaa Osmo Rauhalan teoksessaan, jossa lintu syöttää matoa kalalle. Armo on jotakin sellaista, jota ei

voi tavoittaa järjellä. Sen voi vain kokea. Minut ravitaan yllättävällä hetkellä käsittämättömällä tavalla. Kristus itse tulee luokseni.

Äärimmäisen kärsimyksen jälkeen edessäni on väkevä ylösnousemus. Ylösnoussut suorastaan tanssahtelee haudastaan. Hilpein miehen katselen kuoleman voittanutta Jumalaa, Jeesusta Kristusta.

A lussa lainaamani pääsiäisvirsi jatkuu: "Armon Henki täyttää mielet murheelliset ilolla. Rauhan tyen, puhdas ilma Jeesuksesta virtailee."

Elina Lehdeskoski

Kirjoittaja (os. Äijälä) työskentelee yhteiskuntatyön pappina Lahdessa. Hänen juurensa ovat Tyrvällä, Pyhän Olavin naapurissa.